Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2012-261 d.d. 11 september 2012
(mr. C.E. du Perron, voorzitter en mr. T.R.G. Leyh, secretaris)

inzake de klacht van

Consumenten,

tegen

WestlandUtrechtBank N.V., gevestigd te Amsterdam, hierna te noemen Aangeslotene.

Samenvatting

Omdat Consumenten niet kunnen bewijzen dat zij gerechtigd zijn tot het saldo op de pandbrieven, is Aangeslotene uitsluitend tot betaling daarop verplicht omdat zij deze bij wege van coulance heeft toegezegd. De Commissie kan Aangeslotene niet dwingen haar coulance uit te breiden tot een vergoeding van de rente. De juridische grond daarvoor ontbreekt. De vordering van Consumenten tot het alsnog toekennen van een rentevergoeding moet daarom worden afgewezen.

1. Procedure

De Commissie beslist met inachtneming van haar reglement en op basis van de volgende stukken:
- het dossier van de Ombudsman Financiële Dienstverlening;
- het door Consument 1 ingevulde vragenformulier en de door hem ingevulde verklaring ontvangen 18 april 2012;
- het verweer van Aangeslotene van 29 juni 2012.

De Commissie heeft vastgesteld dat tussenkomst van de Ombudsman Financiële Dienstverlening niet tot oplossing van het geschil heeft geleid.
De Commissie heeft vastgesteld dat partijen het advies als bindend zullen aanvaarden.
De Commissie doet, conform het in artikel 37 van haar Reglement bepaalde, de Klacht verkort op stukken af.

2. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten:
2.1 De vader van Consumenten was in het bezit van tien door Aangeslotene uitgegeven pandbriefbiljetten (obligaties) aan toonder. Deze hadden (per pandbrief) een hoofdsom van ƒ 1.000,-, een totale coupon van ƒ 504,- en een looptijd van vijf jaar, eindigend op 16 januari 1981. Als voorwaarde was onder meer opgenomen dat pandbriefbiljetten die 30 jaar na de einddatum niet ter verzilvering aan de uitgever waren aangeboden, zouden

vervallen.

2.2 De vader is in april 1978 overleden, waarbij naast Consumenten een zus de derde erfgenaam werd. In mei 1978 heeft Consument 1 namens de erven bij de politie aangifte gedaan van vermissing van de pandbriefbiljetten. In een brief van 20 augustus 1984 heeft de echtgenoot van Consument 2, die destijds namens de erven met Aangeslotene correspondeerde, bij haar melding gedaan van de vermissing. Voorts vermeldt de brief het volgende:

Vriendelijk verzoek ik U na te gaan of deze zoekgeraakte biljetten inmiddels geïnd zijn, zo niet, verzoek ik U mij mede te delen welke procedure in deze gevolgd dient te worden. Bovendien wil ik graag weten, in het geval deze nog steeds bij U openstaan, of door U voor herbelegging is zorggedragen.

2.3 In een brief van 6 juni 1985 heeft Aangeslotene de erven de toezegging gedaan tot uitkering over te gaan indien op de verjaringsdatum de pandbrieven nog niet zouden zijn verzilverd. De brief houdt onder meer en voor zover hier van belang het navolgende in:

In afwijking op de voorwaarden, gesteld op de achterzijde van de pandbriefbiljetten (zie bijgaande kopie) zijn wij bereid, nadat de wettelijke verjaringstermijn van 30 jaar is verstreken zijnde 16-01-2011, de tegenwaarde á *f* 1.504,= per biljet beschikbaar te stellen, na overlegging van een procesverbaal van politie, mits er vóór deze datum de bovengenoemde stukken niet zijn aangeboden en door onze instelling c.q. handelsbank zijn verzilverd.

2.4 In een brief van 12 januari 1989 heeft Aangeslotene aan de erven onder meer het volgende geschreven:

Hierbij delen wij u mede dat wij met verwijzing naar ons schrijven d.d. 6 juni 1985 en in vervolg hierop bereid zijn tot betaling van een bedrag groot f. 12.000,-- aan de erven (naam erflater) op de hierna volgende voorwaarden:
- Betaling zal plaatsvinden aan de erfgenamen volgens een aan ons over te leggen verklaring van erfrecht;
- De erven dienen ons te bevestigen dat zij niet in staat zijn de pandbriefbiljetten (…) over te leggen; (…)
- Mochten de erven alsnog de genummerde pandbriefbiljetten zoals hierboven genoemd overleggen dan zal verrekening plaatsvinden van de eindwaarde zijnde f. 15.040,-- met de reeds eerder uitgekeerde f. 12.000,-- en een bedrag worden uitgekeerd van f. 3.040,--;
- De erfgenamen verlenen ons overigens finale kwijting na ontvangst van het bedrag van f. 12.000,--.

2.5 Na ommekomst van de in de brief van 6 juni 1985 genoemde verjaringstermijn heeft Consument 1 Aangeslotene in een brief van 14 februari 2011 verzocht tot afwikkeling te komen. In die brief schrijft Consument onder meer:

Wij gaan ervan uit, dat over de afgelopen 30 jaar door u een redelijke rentevergoeding wordt uitgekeerd. Temeer daar wij destijds al verzocht hebben voor herbelegging zorg te dragen.

2.6 In een brief van 1 maart 2011 heeft Aangeslotene aan Consument 1 geschreven:

Uit overwegingen van coulance kunnen wij overgaan tot betaling van f. 1.504,00 per pandbriefbiljet. Dit betekent dat wij u en uw zusters een bedrag van f. 15.040,00 (zijnde €6.824,85) in het vooruitzicht stellen. (…) Wij zien geen aanleiding om u naast de hoofdsom plus rente een aanvullende rentevergoeding te betalen.

2.7 Consument 1 heeft in een brief van 16 oktober 2011 aan Aangeslotene onder meer geschreven:

Wij sturen u hierbij de vaststellingsovereenkomst terug, waarbij we artikel 3 schrappen, omdat wij onze aanspraak op een redelijke rentevergoeding over de afgelopen 30 3/4 jaar willen handhaven. Bovendien heeft u nog steeds geen verklaring gegeven omtrent het "verjaard zijn" van dit recht op deze rentevergoeding, zoals in uw brief van 24 mei jl. wordt gesteld. Wij hebben destijds verschillende malen verzocht om herbelegging. Dat u dit alles niet kunt terugvinden in uw archief lijkt ons uw probleem. We gaan uit van de wettelijke rente voor consumententransacties over de periode 1981 tot oktober 2011 en vorderen derhalve een rente vergoeding van € 55.394 aan samengestelde interest over de hoofdsom. (…)

2.8 In reactie daarop heeft Aangeslotene Consument 1 in een brief van 25 oktober 2011

onder meer het volgende meegedeeld:
Als u al een vordering heeft, de toonderstukken heeft u tot op heden niet kunnen tonen, is deze vordering en de daarover verschuldigde rente al ruimschoots verjaard.

3. Geschil

3.1. Consumenten vorderen vergoeding van de door hen geleden schade, door hen begroot op een bedrag van € 62.218,85. Dit bedrag bestaat uit de hoofdsom van de pandbrieven en de verschuldigde coupons, groot € 6.824,85, vermeerderd met een redelijke rentevergoeding over deze som, te rekenen vanaf 16 januari 1981, door hen begroot op € 55.394,-.
3.2. Deze vordering steunt, kort en zakelijk weergegeven, op de volgende grondslagen. Consumenten menen naast de uitkering van de nominale waarde van de pandbrieven en de verschuldigde coupons tevens recht te hebben op een redelijke rentevergoeding over die gezamenlijke som sinds 1981, en zijn het niet eens met de weigering van Aangeslotene hun daarin tegemoet te komen, aangezien zij vanaf het eerste contact om herbelegging hebben verzocht.
Ook al meent de Ombudsman dat er pas op 16 januari 2011 sprake was van het rechtsvermoeden dat Consumenten eigenaar van de pandbrieven waren, uit de correspondentie blijkt dat Aangeslotene al sinds 1985 bereid was Consumenten een financieel aanbod te doen, waaruit blijkt dat zij destijds al eigenaarschap erkende.
Dat Aangeslotene niet meer beschikt over de stukken uit het verleden vinden Consumenten laakbaar, daar het een afspraak met als einddatum 2011 betreft. Aangeslotene had Consumenten bovendien van de inkorting van de termijn van verjaring tot 2001 op de hoogte kunnen stellen. Afhandeling van deze zaak had dus al veel eerder plaats kunnen vinden.
Aangezien de derde erfgenaam volledig uit beeld is en niet deelneemt aan deze afhandeling zal de bank in elk geval al een derde van het gevorderde bedrag kunnen behouden.
3.3 Aangeslotene heeft gemotiveerd verweer gevoerd. Bij de beoordeling zal de Commissie daar voor zover nodig op in gaan.

4. Beoordeling

4.1 Tot uitgangspunt dient dat Consumenten niet in staat zijn en waren door middel van overlegging van de pandbrieven aanspraak te maken op uitbetaling van de daarop verschuldigde hoofdsom en rente. Aangeslotene is weliswaar bereid gebleken Consumenten toe te zeggen dat zij na het verstrijken van de termijn van 30 jaar waarbinnen de pandbrieven moesten zijn aangeboden, de hoofdsom plus de daarop over vijf jaar verschuldigde rente aan hen zou voldoen, maar die toezegging berust op coulance van Aangeslotene en niet op een in rechte vast te stellen verplichting. Consumenten kunnen immers niet bewijzen dat zij tot het saldo op de pandbrieven gerechtigd zijn. Dat Aangeslotene met het coulanceaanbod impliciet aangeeft wel te geloven dat Consumenten de gerechtigden zijn, brengt niet mee dat de consequenties die Aangeslotene daaraan verbindt op iets anders dan coulance berusten.

4.2 Consumenten maken thans aanspraak op een rentevergoeding berekend over de periode vanaf het moment waarop de pandbrieven verzilverd konden worden met de volledige samengestelde interest, te weten 16 januari 1981, tot aan de dag van betaling. Ter onderbouwing van die eis wijzen Consumenten op de in de jaren tachtig van de vorige eeuw gevoerde correspondentie, waarin zij hebben geschreven de gelden te willen laten herbeleggen.
4.3 De Commissie acht het verlangen van Consumenten op zichzelf redelijk. Aangeslotene heeft immers over de bewuste periode van 30 jaar het genot van het saldo op de pandbrieven gehad. Dat Aangeslotene er in die periode rekening mee moest houden dat dit saldo iedere dag zou kunnen worden opgevraagd door een houder van de pandbrieven, zodat zij het geld niet met zekerheid langdurig kon vastzetten, doet daaraan niet af. Die omstandigheid is wel van negatieve invloed op de omvang van het genot dat Aangeslotene had.
4.4 Dat een beperkte rentevergoeding redelijk zou zijn, betekent echter niet dat Consumenten daarop in rechte aanspraak kunnen maken. Omdat Consumenten niet kunnen bewijzen dat zij gerechtigd zijn tot het saldo op de pandbrieven, is Aangeslotene uitsluitend tot betaling daarop verplicht omdat zij deze bij wege van coulance heeft toegezegd. De Commissie kan Aangeslotene niet dwingen haar coulance uit te breiden tot een vergoeding van de rente. De juridische grond daarvoor ontbreekt.
4.5 Dit zou anders zijn als Aangeslotene bij Consumenten het vertrouwen zou hebben gewekt dat zij naast het saldo ook een rentevergoeding over de termijn van 30 jaar zou betalen. Daarvan is de Commissie echter niet gebleken. Het enkele feit dat Consumenten hebben aangedrongen op herbelegging is hiervoor niet voldoende, omdat Aangeslotene daarop niet heeft gereageerd met de toezegging aan de wensen van Consumenten te zullen voldoen.
4.6 De vordering van Consumenten tot het alsnog toekennen van een rentevergoeding moet daarom worden afgewezen. De Commissie vertrouwt er op dat Aangeslotene haar toezegging zal nakomen om over te gaan tot betaling van het saldo op de pandbrieven (voor Consumenten als partiële erfgenamen samen € 4.549,90). Ter zake van deze som, die tussen partijen in wezen niet in geschil was, ziet zij daarom geen reden een veroordeling uit te spreken.
4.7 De overige stellingen van partijen kunnen niet tot een ander oordeel leiden en kunnen daarom onbesproken blijven.

5. Beslissing

De Commissie beslist als bindend advies dat de klacht van Consumenten wordt afgewezen.

In artikel 5 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak.